

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Szczecin, dnia 8 lipca 2025 r.

Poz. 3167

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR P-1.4131.223.2025.AKS WOJEWODY ZACHODNIOPOMORSKIEGO

z dnia 4 lipca 2025 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465, poz. 1572, poz. 1907, poz. 1940)

stwierdzam nieważność

§ 1 pkt 2 uchwały Nr XV/131/2025 Rady Gminy Dobra z dnia 29 maja 2025 r. *zmieniającej uchwałę w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług w zakresie wyrazów:*

- § 3 otrzymuje brzmienie: 2. *Usługi opiekuńcze sąsiedzkie mogą zostać przyznane osobom w wieku powyżej 60 lat, mającym problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzącym samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkającym z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia,*
- § 3 otrzymuje brzmienie: 5. *Niedozwolone jest realizowanie usług sąsiedzkich wobec osób, na które pobierane są świadczenia pielęgnacyjne lub opiekuńcze w ramach świadczeń rodzinnych.*

Uzasadnienie

Dnia 29 maja 2025 r. Rada Gminy Dobra podjęła uchwałę Nr XV/131/2025 *zmieniającą uchwałę w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług.* Akt ten wpłynął do Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie dnia 6 czerwca 2025 r.

Materialnoprawną podstawę podjęcia ww. uchwały stanowi art. 50 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej¹⁾ (dalej: ustawa), zgodnie z którym Rada gminy określa, w drodze uchwały, *szczególne warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczególne warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania* oraz art. 50 ust. 6a ww. aktu, w świetle którego *W przypadku organizowania przez gminę usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich rada gminy w uchwale, o której mowa w ust. 6, określa także szczególne warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług.* Mając na względzie powyższe, nie budzi wątpliwości uprawnienie organu stanowiącego gminy do podjęcia uchwały w oparciu o ww. regulacje.

¹⁾ Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).

W tym miejscu podkreślić należy, że uchwała normująca szczegółowe warunki przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, oraz szczegółowe warunki częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również tryb ich pobierania, a także szczegółowe warunki przyznawania usług sąsiedzkich, wymiar i zakres usług sąsiedzkich oraz sposób rozliczania wykonywania takich usług - zgodnie z art. 50 ust. 6 ww. ustawy jest aktem prawa miejscowego, zaliczanym przez Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej²⁾ do źródeł prawa powszechnie obowiązującego na obszarze działania organów, które je ustanowiły. Taki akt normatywny musi zatem odpowiadać wszystkim wymogom, jakie prawo stawia w odniesieniu do zasad tworzenia i obowiązywania systemu źródeł prawa. W stosunku do aktów prawa miejscowego znaczenie istotne ma norma zawarta w art. 94 Konstytucji, zgodnie z którym organy samorządu terytorialnego i organy administracji rządowej ustanawiają akty prawa miejscowego na podstawie i w granicach upoważnień zawartych w ustawach. Uwzględniając hierarchiczność źródeł prawa akty tego typu mają charakter zależny od źródeł prawa wyższego rzędu, czego konsekwencją jest stanowisko, że nie mogą normować materii uregulowanych aktami wyższego rzędu, nadto, nie mogą naruszać granic delegacji ustawowej.

Analiza uchwały Nr XV/131/2025 prowadzi do wniosku, że część przepisów tego aktu w istotnym stopniu narusza przepisy ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z § 1 pkt 2 uchwały *W uchwale nr XLIX/643/2024 Rady Gminy Dobra z dnia 22 lutego 2024 r. w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług (Dz. Urz. Woj. Zach. poz. 1373) wprowadza się następujące zmiany § 3 otrzymuje brzmienie: 2. Usługi opiekuńcze sąsiedzkie mogą zostać przyznane osobom w wieku powyżej 60 lat, mającym problemy z samodzielnym funkcjonowaniem ze względu na stan zdrowia, prowadzącym samodzielne gospodarstwa domowe lub mieszkającym z osobami bliskimi, które nie są w stanie zapewnić im wystarczającego wsparcia. W ocenie organu nadzoru zacytowany przepis pozostaje w sprzeczności z art. 50 ust. 1 i 1a ustawy o pomocy społecznej, w myśl którego Osobie samotnej, która z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymaga pomocy innych osób, a jest jej pozbawiona, przysługuje pomoc w formie usług opiekuńczych lub specjalistycznych usług opiekuńczych (ust. 1), Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania mogą być przyznane w formie usług sąsiedzkich (ust. 2). Należy wskazać, że wprowadzone przez Radę Gminy Dobra ograniczenie dotyczące wieku (60 lat) warunkujące przyznanie usług opiekuńczych w formie usług sąsiedzkich jest nieuzasadnione w świetle zacytowanych przepisów ustawy. Jednocześnie § 3 ust. 2 zmieniony uchwałą Nr XV/131/2025 nie uwzględnia możliwości skorzystania z ww. usług w przypadku wystąpienia wskazanych w art. 50 ust. 1 ustawy – *innych przyczyn*, co wskazuje na nieuprawnioną modyfikację przepisu rangi ustawowej³⁾, ponadto na przekroczenie poza delegację ustawową, co skutkuje zawężeniem kręgu odbiorców usług opiekuńczych udzielanych w formie usług sąsiedzkich.*

Zgodnie z § 1 pkt 2 uchwały - § 3 ust. 5 uchwały Nr XLIX/643/2024 otrzymał brzmienie: *Niedozwolone jest realizowanie usług sąsiedzkich wobec osób, na które pobierane są świadczenia pielęgnacyjne lub opiekuńcze w ramach świadczeń rodzinnych*. Analiza przepisów ustawy o pomocy społecznej wykazała, że wprowadzone w zmienionym § 3 ust. 5 ograniczenie możliwości skorzystania z usług opiekuńczych udzielanych w formie usług sąsiedzkich nie ma podstawy prawnej. Powyższe prowadzi do konkluzji, że organ stanowiący wykroczył poza ustawową kompetencję wskazaną w art. 50 ust. 6 i ust. 6a ustawy o pomocy społecznej poprzez nieuprawnione wprowadzenie ograniczenia możliwości skorzystania z usług.

Z powyższych względów należy uznać za konieczne i uzasadnione stwierdzenie nieważności uchwały Nr XV/131/2025 Rady Gminy Dobra z dnia 29 maja 2025 r. *zmieniającej uchwałę w sprawie szczegółowych warunków przyznawania i odpłatności za usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, szczegółowych warunków częściowego lub całkowitego zwolnienia od opłat, jak również trybu ich pobierania, oraz szczegółowych warunków przyznawania usług sąsiedzkich, wymiaru i zakresu usług sąsiedzkich oraz sposobu rozliczania wykonywania takich usług*. w zakresie wskazanym we wstępie rozstrzygnięcia.

²⁾ Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)

³⁾ Zob. Wyrok WSA w Łodzi z dnia 7.03.2018 r., sygn. akt: II SA/Łd 94/18, LEX nr 2466553.

Na rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje skarga do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Szczecinie. Skargę wnosi się do Sądu za pośrednictwem Wojewody Zachodniopomorskiego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia przedmiotowego rozstrzygnięcia.

z up. Wojewody Zachodniopomorskiego

Bartosz Brożyński
I Wicewojewoda Zachodniopomorski